

ผลของการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

พระครูพัฒนธรรมกิจ ท้วจบ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

**THE RESULTS OF LEARNING TRISILKHA MODEL TOWARDS
THE LEARNING ACHIEVEMENT AND ATTITUDES
IN BUDDHISM COURSE OF GRADE 6 STUDENTS**

PRACROOPRAPATTAMMAKIT THUAJOB

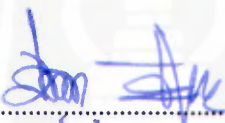
**Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master
of Education Degree in Curriculum and Instructional Development
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Academic Year 2012**

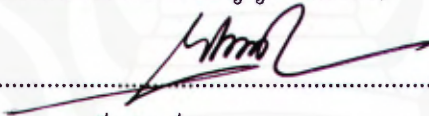
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัย พระครูประพัฒนธรรมกิจ ท้วจบ

สาขาวิชา การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน

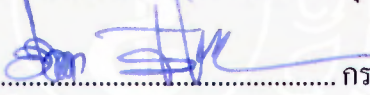
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

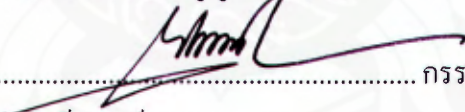

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิญญา เลิศไกร)

..... กรรมการ
(ดร.สุภาพ เต็มรัตน์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์พร สถิตย์ภาคีกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิญญา เลิศไกร)

..... กรรมการ
(ดร.สุภาพ เต็มรัตน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณตภณ หนูทองแก้ว)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไว้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน

(อาจารย์สมพงศ์ เหมือนเพชร)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

วันที่ 1 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2556

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลของการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6
ผู้วิจัย	พระครูประพัฒน์ธรรมกิจ ท้วจบ
สาขาวิชา	การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา เลิศไกร
กรรมการที่ปรึกษา	ดร.สุภาพ เต็มรัตน์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขากับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 และ 3) เปรียบเทียบเจตคติต่อ การเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านหนองใหญ่ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 32 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยใช้โรงเรียน เป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา หน่วยการเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง โอวาท 3 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ 3) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม แบบแผนการทดลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผล ก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest-posttest design) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test แบบ dependent samples test และ t-test แบบ one samples test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ ไตรสิกขาสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้แบบ ไตรสิกขากับเกณฑ์ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ ไตรสิกขาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางแต่หลังจากการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ ไตรสิกขาอยู่ในระดับ น้อยแต่หลังจากการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านเนื้อหาการเรียนรู้และด้านคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ก่อนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลางแต่หลังการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่าเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนทั้งในภาพรวมและรายด้านหลังการจัดการเรียนรู้ แบบ ไตรสิกขาสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ABSTRACT

The Title	The Results of learning Trisikkha model towards the learning achievement and attitudes in buddhism course of grade 6 students.
The Author	Pracrooprapattammakit Thuajob
Program	Curriculum and Instructional Development
Thesis Chairman	Associate Professor Dr.Panya Lertkrai
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr.Suparp Temrat

The objectives of this experimental research were 1) to compare the learning achievement in Buddhism course before and after gaining to learning Trisikkha model 2) to compare the learning achievement in Buddhism course after gaining to learning Trisikkha model with the criterion of average scores 70 percent and 3) to compare attitudes towards Buddhism course before and after gaining to learning Trisikkha model. The samples for this research were 32 students in Barnnhongyhai School in the first semester of academic year 2012 by using the simple random sampling. The instruments used were 1) 12 lesson plans of learning Trisikkha model in Buddhism course of Grade 6 in the topic Buddhist principles about obedience 3 for 12 periods 2) the learning achievement test in Buddhism course in the topic Buddhist principles about obedience 3 and 3) the attitude towards Buddhism course test. It was divided into the experimental one group. The students had to do randomized control group pretest and posttest. The data was analyzed by using mean, standard deviation, dependent samples t-test, independent samples t-test, and one samples test.

The research findings were as follow:

1. The learning achievement in Buddhism course after gaining to learning Trisikkha model was higher than before gaining that of learning Trisikkha model at the significant level of .01
2. The learning achievement in Buddhism course after to learning Trisikkha model was higher than the criterion of average scores 70 percent at the significant level of .05
3. The attitudes towards Buddhism course in the whole image, content, learning, evaluation, and learning advantages after gaining to learning Trisikkha model was higher than before gaining that of learning Trisikkha model at the significant level of .01

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วย ความกรุณาช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา เลิศไกร ประธานกรรมการที่ปรึกษา ดร.สุภาพ เต็มรัตน์ กรรมการที่ปรึกษา ที่ให้คำปรึกษาแนะนำและข้อคิดต่างๆ ในการวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิณหพัร สถิตย์ภาติกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มลิวัลย์ สมศักดิ์ ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้สละเวลาให้ความช่วยเหลือและแนะนำในการแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจนทำให้เครื่องมือมีความถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบคุณนายสมปอง แก้วชะฎา ผู้อำนวยการ โรงเรียนทุ่งใหญ่เฉลิมราชอนุสรณ์ รักษังคลาภิเชก คณะครูทุกท่าน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นายทรงศักดิ์ ช้างกลาง ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดขนาน นายโกมาศ โปณะทอง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านห้วยรีน นายสุนันท์ สมหมาย ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดใหม่ นางสารภี ศรีราม ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านก่องาม นายจรงค์ เพชรอาวูช ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านนาใหญ่ คณะครูทุกท่าน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ให้ความสะดวกในการดำเนินการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ขอขอบคุณนายณรงค์ สุขบรรจง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองใหญ่ คณะครูทุกท่าน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการดำเนินการทดลอง รวมถึงผู้ร่วมงาน กัลยาณมิตร นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน รุ่นที่ 2 ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งขอบคุณบุพการี มีบิดามารดา และพระครูปิยะสมาธิวัตร เจ้าอาวาสวัดควนคลัง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่คอยส่งเสริม สนับสนุน จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเอื้อต่อสถานศึกษาและครูผู้สอน ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในการพัฒนาตน สังคม สิ่งแวดล้อม และอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขสืบไป

พระครูประพัฒนธรรมกิจ ท้าวจบ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ของการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้	
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....	11
การจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา	23
เจตคติต่อการเรียน	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48

บทที่	หน้า
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	49
แบบแผนการวิจัย.....	61
การดำเนินการทดลอง.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
สรุปผล	72
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ.....	75
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	81
ภาคผนวก ก ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา.....	82
ภาคผนวก ข ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบภายในแผนและคุณภาพ ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา โดยของผู้เชี่ยวชาญ	106
ภาคผนวก ค แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยการเรียนรู้ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง โอวาท 3.....	111
ภาคผนวก ง ความเที่ยงตรง ความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยการเรียนรู้ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง โอวาท 3.....	118
ภาคผนวก จ แบบวัดเจตคติต่อการเรียน ความเที่ยงตรง อำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	125
ประวัติผู้วิจัย.....	140

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

- 1 คำชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้น ป. 6 ตามมาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ
ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น
มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข..... 14
- 2 คำชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้น ป. 6 ตามมาตรฐาน ส 1.2 มาตรฐาน ส.1.2:
เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเพื่อเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา
หรือศาสนาที่ตนนับถือ..... 17
- 3 ข้อคำถามประเภททางบวกและทางลบ..... 44
- 4 การกำหนดน้ำหนักคำถามประเภททางบวกทางลบ..... 44
- 5 วิเคราะห์หลักสูตร สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
เรื่อง โอวาท 3 สาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6..... 51
- 6 วิเคราะห์ข้อสอบ หน่วยการเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง โอวาท 3
สาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6..... 56
- 7 แสดงเวลาการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา..... 63
- 8 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้แบบ ไตรสิกขา..... 69
- 9 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ที่จัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขากับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 70

- 10 เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา..... 71

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

- 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 6
- 2 ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 55
- 3 ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบวัดเจตคติต่อการเรียน..... 59
- 4 แบบแผนการทดลอง..... 62